

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Rzeszowie

*Prawdziwy rozwój człowieka,
zwierzęcia i roślin zależy od
gleby*

Hipokrates

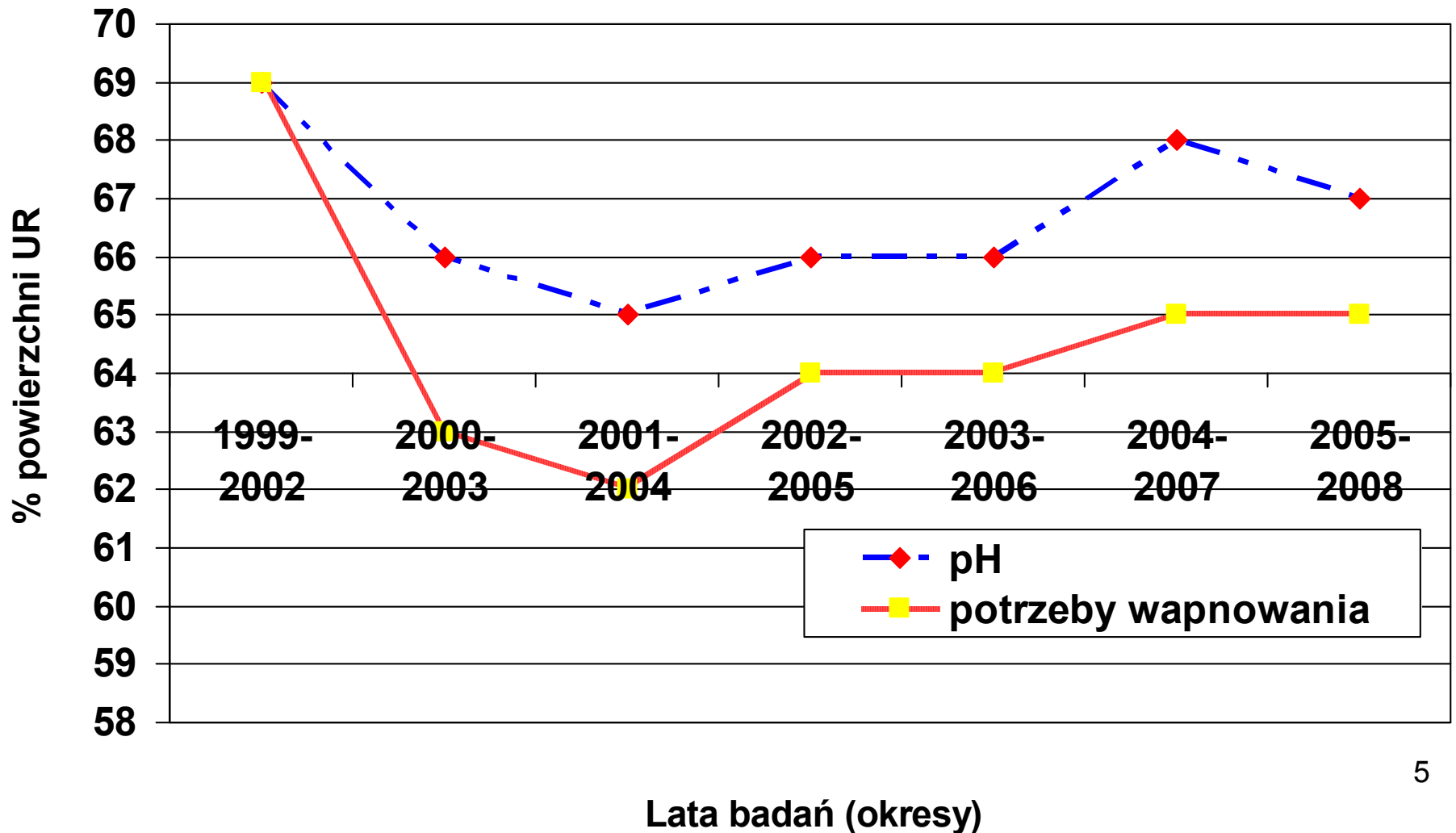
Organizacja Stacji

- Obecnie funkcjonuje Krajowa Stacja w Warszawie podległa Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz 17 Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych.
- Jesteśmy państwową jednostką budżetową.
- Dyrektora Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej powołuje Minister Rolnictwa na wniosek Dyrektora Krajowej Stacji.
- Począwszy od 2000 roku Stacje funkcjonowały na mocy Ustawy o nawozach i nawożeniu z 26 lipca 2000 roku (Dz.U. Nr 89/2000) (z późniejszymi zmianami)
- Od 15 listopada 2007 roku obowiązuje Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147 poz. 1033 z 2007 r.)
- Zatrudniamy 30 osoby na 29 1/2 etatu w ramach 3 działów.

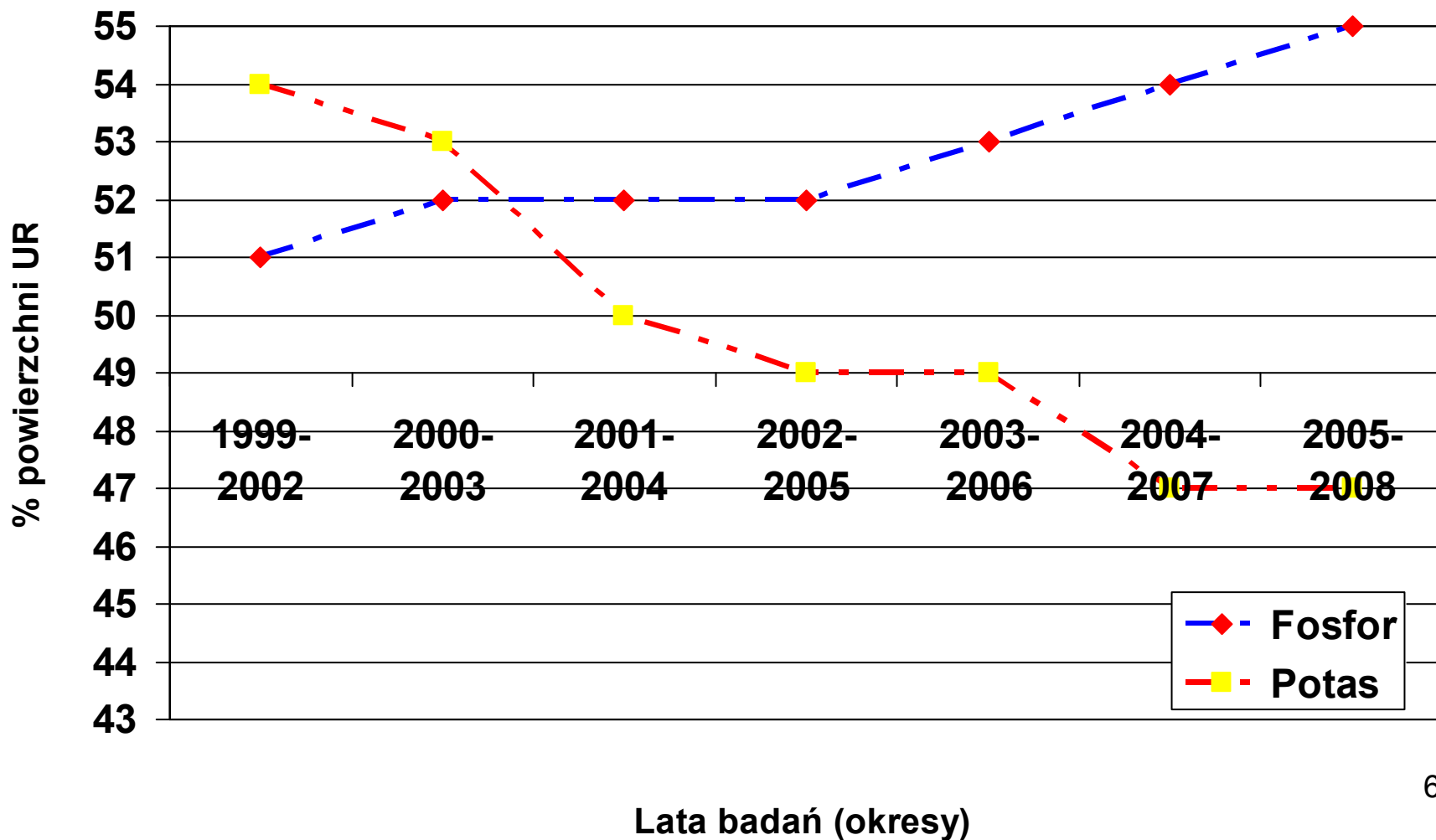
**Właściwości agrochemiczne
gleb
województwa podkarpackiego**

Właściwości agrochemiczne gleb

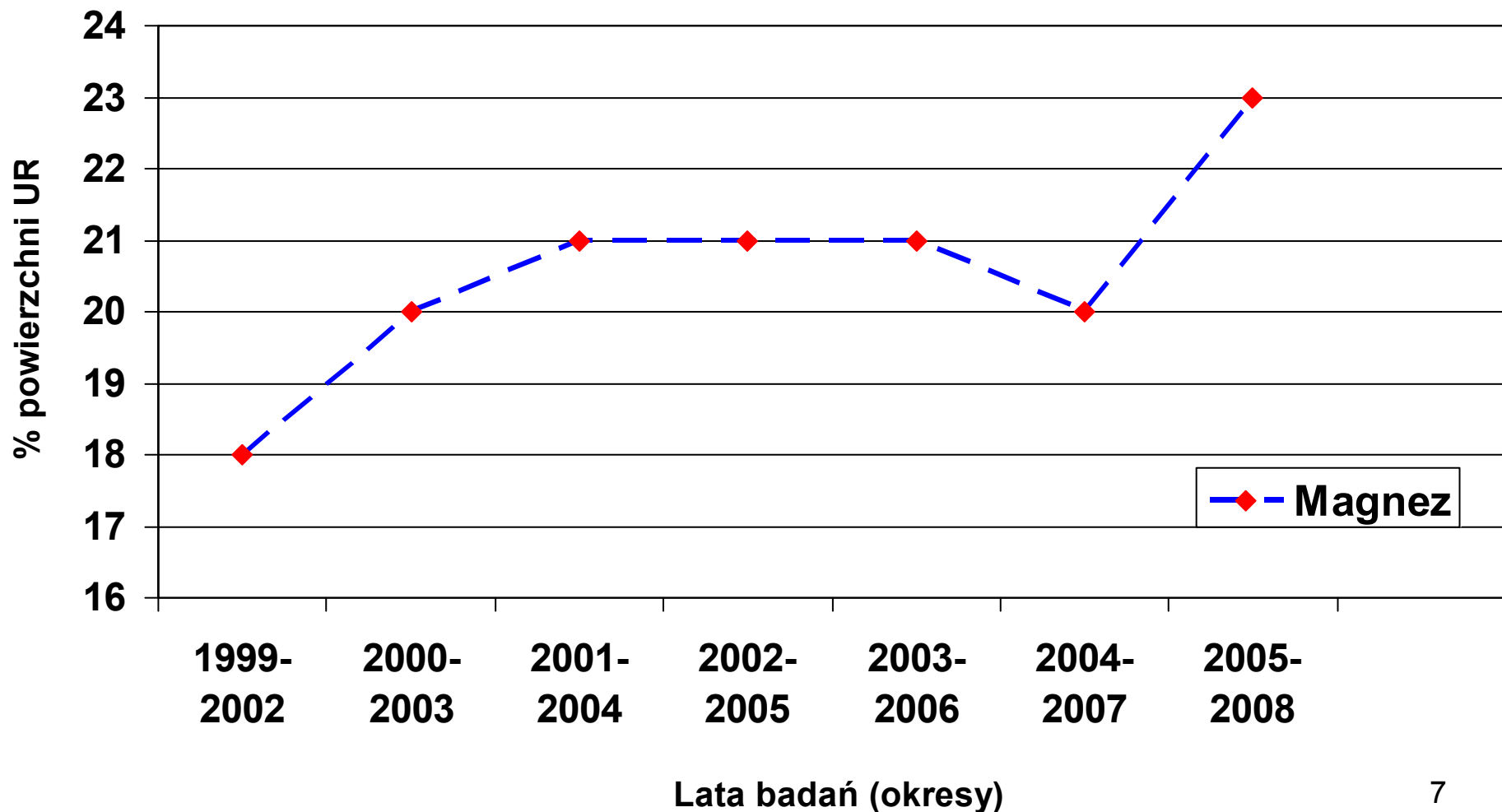
Zmiany zakwaszenia i potrzeb wapnowania gleb woj. podkarpackiego na podstawie badań OSCHR w Rzeszowie z lat 1999-2008

Zmiany zasobności w P_2O_5 i K_2O w woj. podkarpackim (zasobność bardzo niska i niska) na podstawie badań OSCHR w Rzeszowie z lat 1999-2008

Zmiany zasobności w Mg w woj. podkarpackim (zasobność bardzo niska i niska) na podstawie badań OSCHR w Rzeszowie z lat 1999 - 2008

pH - gleby bardzo kwaśne i kwaśne wg powiatów

% gleb	Powiaty
49-60	ropczycko-sędziszowski, przeworski, przemyski, strzyżowski, mielecki, lubaczowski, krośnieński, jasielski, rzeszowski, jarosławski, łańcucki, stalowowolski, tarnobrzeski
71-80	leżajski, niżański, sanocki, leski,
81-90	kolbuszowski, brzozowski, dębicki,
91-100	bieszczadzki

P₂O₅ - zasobność bardzo niska i niska wg powiatów

% gleb	Powiaty
30-40	łańcucki, lubaczowski, jarosławski
41-50	przeworski, ropczycko - sędziszowski, rzeszowski
51-60	kolbuszowski, mielecki, leżajski, przemyski, strzyżowski, tarnobrzeski,
61-70	brzozowski
71-80	jasielski, krośnieński, stalowowolski, niżański
81-90	sanocki, leski, bieszczadzki

K₂O - zasobność bardzo niska i niska wg powiatów

% gleb	Powiaty
30-40	jarosławski, tarnobrzeski, jasielski, przemyski, krośnieński
41-50	brzozowski, rzeszowski, sanocki, mielecki, lubaczowski, stalowowolski, leski, leżajski, niżański, łańcucki
51-60	strzyżowski, przeworski, ropczycko - sędziszowski
61-70	dębicki, kolbuszowski , bieszczadzki,

Mg - zasobność bardzo niska i niska wg powiatów

% gleb	Powiaty
do 10	tarnobrzeski, sanocki, jasielski, przemyski, krośnieński
11-20	brzozowski, mielecki, stalowowolski, leski, bieszczadzki
21-30	jarosławski, strzyżowski, przeworski, niżański, łańcucki, rzeszowski,
31-40	ropczycko – sędziszowski, dębicki
41-50	kolbuszowski
51-60	leżajski, lubaczowski

**Ocena zawartości metali ciężkich w glebach
woj. podkarpackiego
na podst. badań OSChR Rzeszów**

Poziom zawartości metali ciężkich w glebach województwa podkarpackiego z lat 1992-1997

Część województwa	Zawartość w mg/kg p.s.m. gleby					
	Pb	Cd	Cu	Ni	Zn	Mn
północna	14,4	0,25	8,00	11,1	35,1	333
środkowa	19,2	0,31	11,7	17,8	46,0	470
południowa	24,8	0,41	16,4	27,4	60,6	585

Poziom zawartości metali ciężkich w glebach województwa podkarpackiego na podstawie badań z lat 1999-2003

Część województwa	Zawartość w mg/kg p.s.m. gleby					
	Pb	Cd	Cu	Ni	Zn	As
północna	18,8	0,28	11,0	7,7	48,1	1,2
środkowa	24,0	0,33	14,6	20,9	64,3	1,9
południowa	24,8	0,34	14,8	20,9	64,9	2,0

Wartości dopuszczalne stężeń metali ciężkich w glebie lub ziemi w mg/kg suchej masy

(wyciąg z załącznika do rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 września 2002r w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi Dz. U. Nr 165. poz. 1359)

Lp.	Zanieczyszczenie metalami	Rodzaj gruntów	
		grupa A*	grupa B** warstwa 0-30
1	Kadm (Cd)	1	4
2	Ołów(Pb)	50	100
3	Chrom (Cr)	50	150
4	Nikiel (Ni)	35	100
5	Miedź (Cu)	30	150
6	Cynk(Zn)	100	300
7	Rtęć (Hg)	0,5	2

Objaśnienia

*Grupa A-

- a) nieruchomości gruntowe wchodzące w skład obszaru poddanego ochronie na podstawie przepisów ustawy – Prawo wodne,
- b) obszary poddane ochronie na podstawie przepisów o ochronie przyrody jeżeli utrzymanie aktualnego poziomu zanieczyszczenia gruntów nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi lub środowiska – dla obszarów tych stężenia zachowują standardy wynikające ze stanu faktycznego.

**Grupa B -

grunty zaliczane do użytków rolnych z wyłączeniem gruntów pod stawami i gruntów pod rowami, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione., nieużytki, a także grunty zabudowane i zurbanizowane z wyłączeniem terenów przemysłowych, użytków kopalnych oraz terenów komunikacyjnych.

Podział na grupy gleb mineralnych wg pH w 1nKCL

Przy ocenie zanieczyszczenia gleb niezbędnym jest podział gleb na grupy w zależności od odczynu (pH) i zawartości frakcji sypawialnych

Frakcja sypawiana w %	Odczyn pH			
	<4,5	4,6-5,5	5,6-6,5	>6,5
<10	AG	AG	AG	AG
10-20	AG	AG	AG	BG
20-35	BG	BG	CG	CG
35-55	BG	BG	CG	CG

Ocena zawartości MC (mg/kg) w powierzchniowej warstwie gleb uprawnych (wartości zweryfikowane)

Metal	Grupa gleby	Stopień zanieczyszczenia gleb					
		0	I	II	III	IV	V
Cd, kadm	AG	0,3	1,0	2	3	5	>5
	BG	0,5	1,5	3	5	10	>10
	CG	1,0	3,0	5	10	20	>20
Cu, miedź	AG	10	30	50	80	300	>300
	BG	20	50	80	100	500	>500
	CG	25	70	100	150	750	>700
Cr, chrom	AG	20	40	80	150	300	>300
	BG	30	60	150	300	500	>500
	CG	50	80	200	500	1000	>1000
Ni, nikiel	AG	10	30	50	100	400	>400
	BG	25	50	75	150	600	>600
	CG	50	75	100	300	1000	>1000
Pb, ołów	AG	20	70	100	500	2500	>2500
	BG	40	100	250	1000	5000	>5000
	CG	60	150	500	2000	7000	>7000
Zn, cynk	AG	50	100	200	700	1500	>1500
	BG	70	150	300	1000	3000	>3000 18
	CG	100	250	500	2000	5000	>5000

Zalecane użytkowanie rolnicze gleb o różnych stopniach jakości chemicznej

W zależności od stopnia użytkowania zmieni się sposób użytkowania gleb.

- **Stopień 0** – gleby nie zanieczyszczone o naturalnych zawartościach metali ciężkich. Gleby nadają się pod wszystkie uprawy ogrodnicze i polowe.
- **Stopień I** – gleby o podwyższonej zawartości metali ciężkich. Mogą być przeznaczone do pełnego wykorzystania rolniczego z wyłączeniem upraw roślin do produkcji żywności o szczególnie małej zawartości pierwiastków i substancji szkodliwych.
- **Stopień II** – gleby słabo zanieczyszczone. Wykluczyć należy uprawę warzyw, np. sałata, szpinak, kalafior, marchew. Dozwolona jest uprawa roślin zbożowych, postawnych i okopowych,
- **Stopień III** – gleby średnio zanieczyszczone. Dopuszczalna jest uprawa roślin zbożowych, postawnych i okopowych, pod warunkiem okresowej kontroli poziomu metali ciężkich w konsumpcyjnych części roślin. W przypadku pastwisk należy kontrolować pobieranie metali ciężkich przez zwierzęta.
- **Stopień IV** - gleby silnie zanieczyszczone. Gleby takie powinny być wyłączone z produkcji rolniczej. Dopuszcza się uprawę konopi lnu, wikliny oraz materiału siewnego zbóż i traw. Zaleca się zabiegi rekultywacyjne przede wszystkim wapnowanie i wprowadzenie substancji organicznej.
- **Stopień V** – gleby bardzo silnie zanieczyszczone. Gleby takie powinny być wyłączone z użytkowania rolniczego i pastwiskowego. Konieczne jest zadarnienie i zadrzewienie takich gleb, aby wyeliminować zagrożenie przenoszenia zanieczyszczeń wraz z pyłami glebowymi. Potrzebne są zabiegi rekultywacyjne.

**Badania monitoringowe – prowadzone
na zlecenie MRiRW
(I rotacja lata 1997-2007)**

- Badania zawartości **N-min** w glebach gruntów ornych i użytków zielonych

Rozmiar badań:

- N-min – 306 stałych punktów do badań gleby z poziomów 0-30;30-60;60-90cm.

- Badanie składu chemicznego **wód gruntowych** do poziomu 90cm.

Rozmiar badań:

- 72 punkty poboru wód gruntowych (sączki, piezometry)

Próby do badań pobierane w dwóch terminach tj. wiosną i jesienią. Łącznie w roku przebadano 1 836 prób na zawartość N - min i 144 próbki wody.

Wyniki średniej zawartości azotu (N-min) w
kg/ha w profilu glebowym 0-90cm w
woj. podkarpackim

Kategoria gleby (zwięzłość)	Wczesna wiosna	Po zbiorach roślin (jesień)
Gleby bardzo lekkie	62	61
Gleby lekkie	90	93
Gleby średnie	119	85
Gleby ciężkie	99	181
Przeciętna zawartość N-min	92,5	105

W oparciu o poziom zawartości **N-min** w warstwie 0 - 30 cm podzielono województwa w kraju na 7 grup. Województwo podkarpackie znajduje się w grupie gdzie poziom azotu mineralnego oscyluje wokół zawartości **niskiej**.

- Z badań wynika, że w warstwie 0-60cm czyli dostępnej dla większości uprawnych roślin znajduje się ok. 80% azotu mineralnego (N - min) – nie stanowi zagrożenia dla środowiska.
- W poziomie 61-90 cm znajduje się ok. 20% N - min- może stwarzać zagrożenie dla wód gruntowych.

Dziękuję za uwagę!!

mgr inż. Jan Pęcek